

Ίμια: 30 χρόνια μετά τη θυσία των Ηρώων Χριστόδουλου Καραθανάση, Παναγιώτη Βλαχάκου και Έκτορα Γιαλοπού

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Τριάντα χρόνια πέρασαν μετά την κρίση των [Ιμίων](#), κατά την οποία έχασαν τη ζωή τους τρία επίλεκτα στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων. Πρόκειται για τον υποπλοίαρχο Χριστόδουλο Καραθανάση, τον υποπλοίαρχο Παναγιώτη Βλαχάκο και τον αρχικελευστή Έκτορα Γιαλοπό, οι οποίοι έπεσαν υπέρ της πατρίδος.

Το ελικόπτερο που επέβαιναν απογειωνόταν ξημερώματα της 31ης Ιανουαρίου 1996 από την **φρεγάτα «Ναυαρίνο»** προκειμένου να επιβεβαιώσει την κατάληψη της **Μικρής Ίμιας**.

Το πλήρωμα του ελικοπτερου τελικά αναφέρει ότι εντόπισε περί τους 10 Τούρκους κομάντος με τη σημαία τους, και ακολουθώντας τις εντολές, επιστρέφει στην βάση του. Για εκεί ξεκίνησε τουλάχιστον. Λίγα λεπτά μετά το σήμα χάνεται, και

μαζί και οι ζωές των επιβαινόντων. Η **Ελλάδα** σε αυτή την κρίση δεν είχε εδαφικές απώλειες, ωστόσο άνοιξε για την Τουρκία τη συζήτηση περί γκρίζων ζωνών στο Αιγαίο. Η ελληνική πλευρά δεν αποδέχτηκε ποτέ την ύπαρξη τέτοιου θέματος, επικαλούμενη τις διεθνείς συνθήκες.

Το ιστορικό

Η κρίση των **Ιμίων** κορυφώθηκε τις πρώτες πρωινές ώρες της 31ης Ιανουαρίου 1996, σε μια εποχή που η κυβέρνηση **Σημίτη** έκανε τα πρώτα της βήματα, φέρνοντας **Ελλάδα** και **Τουρκία** στα πρόθυρα ένοπλης αντιπαράθεσης.

Το επεισόδιο εντάσσεται στο πλαίσιο των ελληνο- τουρκικών διαφορών στο **Αιγαίο**, που εμφανίσθηκαν δυναμικά στο προσκήνιο μετά τη Μεταπολίτευση. Η **Ελλάδα** αναγνωρίζει ως μόνη διαφορά της με τη γείτονα την οριοθέτηση της υφαλοκρηπίδας, ενώ η **Τουρκία** θέτει τα θέματα του εναερίου χώρου (αναγνωρίζει 6 και όχι 10 μίλια), του **FIR Αθηνών**, της αποστρατιωτικοποίησης των νήσων του **Αιγαίου** και με την κρίση των **Ιμίων** το καθεστώς κάποιων βραχονησίδων («Γκρίζες Ζώνες»).

Τα **Ίμια** (Καρντάκ στα τουρκικά) είναι δύο μικρές ακατοίκητες βραχονησίδες μεταξύ του νησιωτικού συμπλέγματος των Δωδεκανήσων και των νοτιοδυτικών ακτών της Τουρκίας. Απέχουν 3,8 ναυτικά μίλια από το **Μποντρούμ** (Αλικαρνασσός) της **Τουρκίας**, 5,5 ν.μ. από την **Κάλυμνο** και 2,5 ν.μ. από το πλησιέστερο ελληνικό έδαφος, τη βραχονησίδα Καλόλιμνος.

Τα **Ίμια** παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα από την Ιταλία το 1947 με τη **Συνθήκη των Παρισίων**, ακολουθώντας την ενσωμάτωση των Δωδεκανήσων μετά το τέλος του **Β' Παγκοσμίου Πολέμου**. Το Τουρκικό κράτος είχε αποδεχτεί το καθεστώς επικυριαρχίας της **Ελλάδας** στα νησιά αυτά. Η αμφισβήτηση της ελληνικότητας των Ιμίων ξεκίνησε από ένα ναυτικό ατύχημα που συνέβη στις 25 Δεκεμβρίου 1995. Οι Τούρκοι προσπάθησαν να εφαρμόσουν για την περίπτωση τη δική τους ερμηνεία στη **Συνθήκη της Λωζάνης** (1923), με την οποία είχαν παραχωρηθεί τα Δωδεκάνησα στην Ιταλία στο σύνολό τους και όχι ονομαστικά, και να αμφισβητήσουν την ελληνική κυριαρχία κάποιων βραχονησίδων.

Το Χρονικό της Κρίσης στις 31 Ιανουαρίου 1996

00:00 Συγκαλείται σύσκεψη στο γραφείο του Πρωθυπουργού. Ο Υπουργός Εξωτερικών, **Θεόδωρος Πάγκαλος**, φθάνει καθυστερημένα, επειδή παίρνει μέρος σε τηλεοπτική εκπομπή.

01:40 Στο ΓΕΕΘΑ καταφθάνουν πληροφορίες ότι τούρκοι κομάντος αποβιβάζονται στη Μικρή Ίμια.

04:30 Ελικόπτερο του **Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού** απογειώνεται από τη φρεγάτα «Ναυαρίνο» για να επιβεβαιώσει την πληροφορία. Επικρατούν άσχημες καιρικές συνθήκες.

04:50 Το πλήρωμα του ελικοπτέρου αναφέρει ότι εντόπισε περί τους 10 τούρκους κομάντος με τη σημαία τους. Δίνεται εντολή να επιστρέψει στη βάση του κι ενώ πετά μεταξύ των βραχονησίδων **Πίτα και Καλόλιμνος** αναφέρει βλάβη και χάνεται από τα ραντάρ. Αργότερα θα ανασυρθούν νεκρά και τα τρία μέλη του πληρώματος, ο υποπλοίαρχος **Χριστόδουλος Καραθανάσης**, ο υποπλοίαρχος **Παναγιώτης Βλαχάκος** και ο αρχικελευστής **Έκτορας Γιαλοψός**, σκοτώθηκαν. Σχετικά με τις αιτίες πτώσης του ελικοπτέρου έχουν διατυπωθεί διάφορες απόψεις. Η επίσημη άποψη του ελληνικού κράτους ήταν ότι το σκάφος κατέπεσε λόγω κακοκαιρίας και απώλειας προσανατολισμού του πιλότου. Ωστόσο, στην Ελλάδα υπάρχει ευρέως διαδεδομένη η άποψη ότι το ελικόπτερο καταρρίφθηκε

είτε από το **Τουρκικό Ναυτικό** είτε από τους τούρκους καταδρομείς που υπήρχαν πάνω στο νησί και ότι το γεγονός αποκρύφθηκε, προκειμένου να λήξει η κρίση και να μην οδηγηθούν οι δύο χώρες σε γενικευμένη σύρραξη ή ακόμα και σε πόλεμο.

06:00 Οι αμερικανοί διά του Υφυπουργού Εξωτερικών **Ρίτσαρντ Χόλμπρουκ** επιβάλλουν και στις δύο πλευρές τη θέληση τους. «*No ships, no troops, no table-flags*» διαμηνύουν ή σε πιο κομψή διπλωματική γλώσσα να ισχύσει το status quo ante. Μέχρι το μεσημέρι της 31ης Ιανουαρίου 1996 τα πλοία, οι στρατιώτες και οι σημαίες είχαν αποσυρθεί από τα Ίμια.

Τι προηγήθηκε

25 Δεκεμβρίου 1995: Το τουρκικό φορτηγό πλοίο «Φιγκέν Ακάτ» προσαράζει σε αβαθή ύδατα κοντά στην Ανατολική Ίμια και εκπέμπει σήμα κινδύνου. Ο πλοίαρχός του αρνείται βοήθεια από το Λιμενικό, υποστηρίζοντας ότι βρισκόταν σε τουρκική περιοχή και ότι οι μόνες αρμόδιες είναι οι αρχές της χώρας του.

26 Δεκεμβρίου 1995: Το Λιμεναρχείο Καλύμνου ενημερώνει το Υπουργείο Εξωτερικών και αυτό με τη σειρά του το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών ότι αν δεν παρέμβει ρυμουλκό, το τουρκικό πλοίο θα κινδυνεύσει.

27 Δεκεμβρίου 1995: Το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών ενημερώνει την ελληνική πρεσβεία ότι, ανεξαρτήτως του ποιος θα ανελάμβανε τη διάσωση του πλοίου, υπήρχε θέμα γενικότερα.

28 Δεκεμβρίου 1995: Δύο ελληνικά ρυμουλκά αποκολλούν το τουρκικό φορτηγό και το οδηγούν στο λιμάνι Κιουλούκ της Τουρκίας. Το πρωί της ίδιας μέρας ένα τουρκικό μαχητικό αεροσκάφος συντρίβεται στα ελληνικά χωρικά ύδατα, στην περιοχή της Λέσβου, ύστερα από εμπλοκή με ελληνικά μαχητικά. Με ελληνική βοήθεια, ο τούρκος πιλότος διασώζεται.

29 Δεκεμβρίου 1995: Το Τουρκικό Υπουργείο Εξωτερικών εκμεταλλεύεται την κατάσταση και επιδίδει ρηματική διακοίνωση στο αντίστοιχο ελληνικό, στην οποία αναφέρεται ότι οι βραχονησίδες Ίμια είναι καταχωρισμένες στο κτηματολόγιο Μουγκλά του νομού Μπουντρούμ (Αλικαρνασσού) και ανήκουν στην Τουρκία.

9 Ιανουαρίου 1996: Το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών απαντά με καθυστέρηση, απορρίπτοντας τη διακοίνωση.

15 Ιανουαρίου 1996: Παραιτείται ο πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου, που νοσηλεύεται στο «Ωνάσειο».

16 Ιανουαρίου 1996: Το Υπουργείο Εξωτερικών αντιλαμβάνόμενο το παιχνίδι των Τούρκων και ζητά αυξημένα μέτρα επαγρύπνησης στην περιοχή των Ιμίων από το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.

19 Ιανουαρίου 1996: Η κοινοβουλευτική ομάδα του ΠΑΣΟΚ εκλέγει νέο πρωθυπουργό τον Κωνσταντίνο Σημίτη.

26 Ιανουαρίου 1996: Ο δήμαρχος Καλύμνου, Δημήτρης Διακομιχάλης, θορυβημένος από το γεγονός της αμφισβήτησης της ελληνικότητας των Ιμίων, υψώνει την ελληνική σημαία σε ένα από τα δύο νησιά, συνοδευόμενος από τον αστυνομικό διευθυντή Καλύμνου, τον ιερέα και δύο κατοίκους του νησιού. Θα κατηγορηθεί αργότερα από τους συντρόφους του στο ΠΑΣΟΚ ότι ήταν αυτός που έριξε λάδι στη φωτιά.

27 Ιανουαρίου 1996: Δύο δημοσιογράφοι της εφημερίδας «Χουριέτ» στη **Σμύρνη** μεταβαίνουν με ελικόπτερο στη Μεγάλη Ίμια. Υποστέλλουν την ελληνική σημαία και υψώνουν την τουρκική. Η όλη επιχείρηση βιντεοσκοπείται και προβάλλεται από το τηλεοπτικό κανάλι της «Χουριέτ».

28 Ιανουαρίου 1996: Το περιπολικό του Πολεμικού Ναυτικού «Αντωνίου» κατεβάζει την τουρκική σημαία και υψώνει την ελληνική. Το βράδυ έλληνες βατραχάνθρωποι αποβιβάζονται στη Μεγάλη Ίμια, χωρίς να γίνουν αντιληπτοί από τα παραπλέοντα εκεί τουρκικά πολεμικά. Η πολιτική εντολή προς τους έλληνες στρατιωτικούς είναι να αποφευχθεί κάθε κλιμάκωση της έντασης.

29 Ιανουαρίου 1996: Ο νέος πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης, στις προγραμματικές του δηλώσεις στη Βουλή, στέλνει μήνυμα προς τη Τουρκία, ότι σε οποιαδήποτε πρόκληση η Ελλάδα θα αντιδράσει άμεσα και δυναμικά. Η πρωθυπουργός της Τουρκίας Τανσού Τσιλέρ ζητά διαπραγματεύσεις για το καθεστώς των βραχονησίδων του Αιγαίου. Τουρκικά πολεμικά παραβιάζουν τα ελληνικά χωρικά ύδατα και πλησιάζουν τα Ίμια. Γίνονται διαβήματα από την Ελλάδα σε Ε.Ε. και ΗΠΑ.

30 Ιανουαρίου 1996: Ο πρωθυπουργός Κώστας Σημίτης έχει τηλεφωνική επικοινωνία με τον αμερικανό πρόεδρο Μπιλ Κλίντον. Του εκφράζει την ελληνική θέση ότι η χώρα μας δεν επιθυμεί την ένταση, αλλά εφόσον προκληθεί θα αντιδράσει δυναμικά. Η κυβέρνηση δηλώνει έτοιμη να αποσύρει το άγημα, όχι όμως και την ελληνική σημαία. Στα Ίμια σπεύδουν τα πολεμικά πλοία «Ναυαρίνο» και «Θεμιστοκλής». Ο τούρκος Υπουργός Εξωτερικών δηλώνει ότι υπάρχουν και άλλα νησιά του Αιγαίου με ασαφές νομικό καθεστώς και δεν αποδέχεται την

ελληνική πρόταση (αποχώρηση του αγήματος, όχι και της σημαίας).